

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

12962 *Llei Orgànica 10/2011, de 27 de juliol, de modificació dels articles 31 bis i 59 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei orgànica següent i jo la sancione.

PREÀMBUL

La Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, estableix en l'article 31 bis, apartat dos, que les dones estrangeres víctimes de violència de gènere que estiguen en situació d'irregularitat i denuncien el seu agressor seran objecte d'un expedient administratiu sancionador per trobar-se en situació irregular al nostre país, que quedarà suspès fins a la resolució del procediment penal.

Així mateix, s'estableix en els apartats següents que la dona estrangera en situació d'irregularitat podrà sol·licitar una autorització de residència i treball per circumstàncies extraordinàries. Esta autorització no es resoldrà fins que concloga el procediment penal, sense perjudici que les autoritats competents puguen concedir mentrestant una autorització provisional.

També estableix el mateix article que, quan del procediment penal conclòs no puga deduir-se la situació de violència de gènere, continuarà l'expedient administratiu sancionador inicialment suspès.

No obstant això, el fet que una dona estrangera que es trobe en situació d'irregularitat denuncie el seu agressor i se li òbriga un procediment administratiu que pot acabar en expulsió desincentiva que les dones estrangeres vagen a denunciar. El 40% de les dones mortes per violència de gènere l'any 2009 van ser estrangeres. Per això, a fi de protegir-les, es fa necessari establir unes condicions legals més propícies perquè les dones immigrants s'atrevisquen a denunciar els seus agressors. S'ha de primar la protecció dels drets a la integritat física i moral de la dona, quan patix situacions de violència de gènere, així com el seu dret a la tutela judicial efectiva, enfront d'una sanció per estar en situació d'irregularitat.

D'altra banda, en el cas de les víctimes de tracta de sers humans, la suspensió de l'expedient d'expulsió deriva de l'obertura d'un període de restabliment i reflexió, amb una duració mínima de 30 dies, durant el qual la víctima ha de decidir si coopera amb les autoritats en la investigació del delictes i, si és el cas, en el procés penal subsegüent. En este cas, també es pretén perfeccionar la coherència normativa amb el Conveni número 197, del Consell d'Europa, de 16 de maig de 2005, de lluita contra la tracta de sers humans, que exigix brindar assistència integral a les víctimes de tracta, independentment de si col·laboren o no i de la seua situació administrativa.

Moltes vegades la víctima de tracta no té informació suficient sobre els seus explotadors o, simplement per por, no s'atreveix a denunciar. És en eixe tipus de situacions quan –des de l'Administració– s'ha de garantir una adequada protecció a la víctima. En este sentit, és necessari assumir la condemna que l'Estat espanyol va rebre en la Sentència 2009/143/TJCE, de 14 de maig, per no aplicar la Directiva 2004/81/CE, del Consell, de 29 d'abril, relativa a l'expedició d'un permís de residència a nacionals de tercers països que siguen

víctimes de la tracta de sers humans o hagen sigut objecte d'una acció d'ajuda a la immigració il·legal, i que cooperen amb les autoritats competents.

Atenent les circumstàncies descrites, esta llei consta de dos articles en els quals s'introdueixen modificacions que afecten els articles 31 bis i 59 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, que regula els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social.

La voluntat que el legislador persegueix per mitjà de la modificació dels articles 31 bis i 59 bis de la llei de referència es concreta a ampliar les mesures de protecció que esta llei reconeix a les dones víctimes de violència de gènere i a les víctimes de tracta de sers humans que decidisquen denunciar el maltractador o explotador, respectivament. Les noves mesures tracten de millorar les possibilitats de la víctima per a exercir el seu dret constitucional a la tutela judicial efectiva; estes mesures es resumixen en els punts següents:

Respecte a les dones víctimes de violència de gènere que denuncien el maltractador, es possibilita que la sol·licitud d'una autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals que la dona maltractada pot demanar per a si mateixa es puga, també, fer extensiva als seus fills (l'autorització de treball per als fills, només si complixen el requisit d'edat mínima de 16 anys que exigix l'Estatut dels Treballadors). En la mateixa línia es preveu la concessió automàtica –ja no potestativa– d'una autorització provisional de residència i treball per a la dona maltractada i els seus fills, que resolga interinament la seua situació fins que s'emeta la resolució judicial relativa a la denúncia per violència masculista.

Respecte a les víctimes de tracta de sers humans, la llei pretén facilitar que estes cooperen amb les autoritats en la investigació i incriminació dels que cometen esta classe de delictes. Amb este fi, s'amplia als fills de la víctima que es troben a Espanya el dret que assistix a esta per a sol·licitar de l'Administració pública competent les mesures que corresponguen per a garantir la seua seguretat. També s'amplia eixe dret a qualsevol altra persona que mantinga vincles familiars o de qualsevol altra naturalesa amb la víctima, a fi que les xarxes de tracta no puguen bloquejar la cooperació de la víctima per mitjà d'amenaques greus als seus pròxims. En un altre orde de qüestions, en esta llei s'especifica que la resolució de denegació o revocació del període de restabliment i reflexió haurà de ser motivada, així com que el dret a interposar recurs administratiu contra la dita resolució se subjectarà a les normes que regulen el procediment administratiu comú.

Article 1.

Es modifica l'article 31 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, que queda redactat de la manera següent:

«Article 31 bis. *Residència temporal i treball de dones estrangeres víctimes de violència de gènere.*

1. Les dones estrangeres víctimes de violència de gènere, siga quina siga la seua situació administrativa, tenen garantits els drets reconeguts en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, així com les mesures de protecció i seguretat establides en la legislació vigent.

2. Si al denunciar-se una situació de violència de gènere contra una dona estrangera es posa de manifest la seua situació irregular, no s'incoarà l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'article 53.1.a), i se suspendrà l'expedient administratiu sancionador que s'haja incoat per la comissió de la dita infracció amb anterioritat a la denúncia o, si és el cas, l'execució de les ordes d'expulsió o de devolució eventualment acordades.

3. La dona estrangera que es trobe en la situació descrita en l'apartat anterior podrà sol·licitar una autorització de residència i treball per circumstàncies

excepcionals a partir del moment en què s'haja dictat una orde de protecció a favor seu o, si no n'hi ha, informe del Ministeri Fiscal que indique l'existència d'indicis de violència de gènere. Esta autorització no es resoldrà fins que concloga el procediment penal. En el moment de presentació de la sol·licitud, o en qualsevol altre moment posterior al llarg del procés penal, la dona estrangera, per si mateixa o per mitjà de representant, també podrà sol·licitar una autorització de residència per circumstàncies excepcionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir a les seues pròpies necessitats, o una autorització de residència i treball en cas que siguen majors de 16 anys i es troben a Espanya en el moment de la denúncia.

Sense perjudi del que s'ha expressat anteriorment, l'autoritat competent per a atorgar l'autorització per circumstàncies excepcionals concedirà una autorització provisional de residència i treball a favor de la dona estrangera i, si és el cas, les autoritzacions de residència provisionals a favor dels seus fills menors d'edat o amb discapacitat, o de residència i treball si són majors de 16 anys, previstes en el paràgraf anterior, que es troben a Espanya en el moment de la denúncia. Les autoritzacions provisionals eventualment concedides conclouran en el moment en què es concedisquen o deneguen definitivament les autoritzacions per circumstàncies excepcionals.

4. Quan el procediment penal concloga amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es deduïska que la dona ha sigut víctima de violència de gènere, incloent-hi l'arxiu de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, es notificarà a la interessada la concessió de les autoritzacions sol·licitades. En cas que no s'hagen sol·licitat, se la informarà de la possibilitat de concedir-les, i s'atorgarà un termini per a la seua sol·licitud.

Si del procediment penal conclòs no pot deduir-se la situació de violència de gènere, s'incoarà l'expedient administratiu sancionador per infracció de l'article 53.1.a) o es continuarà, en el cas que s'haja suspés inicialment.»

Article 2.

Es modifiquen els apartats 2 i 3 de l'article 59 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, que queden redactats de la manera següent:

«2. Els òrgans administratius competents, quan consideren que hi ha motius raonables per a creure que una persona estrangera en situació irregular ha sigut víctima de tracta de sers humans, informaran la persona interessada sobre les previsions del present article i elevaran a l'autoritat competent, perquè resolga, l'oportuna proposta sobre la concessió d'un període de restabliment i reflexió, d'acord amb el procediment previst reglamentàriament.

Este període de restabliment i reflexió tindrà una duració, almenys, de trenta dies, i haurà de ser suficient perquè la víctima puga decidir si vol cooperar amb les autoritats en la investigació del delictes i, si és el cas, en el procediment penal. Tant durant la fase d'identificació de les víctimes com durant el període de restabliment i reflexió no s'incoarà un expedient sancionador per infracció de l'article 53.1.a) i se suspendrà l'expedient administratiu sancionador que se li haguera incoat o, si és el cas, l'execució de l'expulsió o devolució eventualment acordades. Així mateix, durant el període de restabliment i reflexió, se li autoritzarà l'estada temporal i les administracions competents vetllaran per la subsistència i, si cal, la seguretat i protecció de la víctima i dels seus fills menors d'edat o amb discapacitat, que es troben a Espanya en el moment de la identificació, als quals es faran extensives les previsions de l'apartat 4 del present article en relació amb el retorn assistit o l'autorització de residència i, si és el cas, de treball, si són majors de 16 anys, per circumstàncies excepcionals. Finalitzat el període de reflexió, les administracions

públiques competents faran una avaluació de la situació personal de la víctima als efectes de determinar una possible ampliació de l'esmentat període.

Amb caràcter extraordinari, l'Administració pública competent vetlarà per la seguretat i protecció d'aquelles altres persones que es troben a Espanya i amb les quals la víctima tinga vincles familiars o de qualsevol altra naturalesa, quan s'acredite que la situació de desprotecció en què quedarien enfront dels presumptes traficants constituïx un obstacle insuperable perquè la víctima accedisca a cooperar.

3. El període de restabliment i reflexió es podrà denegar o ser revocat per motius d'orde públic o quan es tinga coneixement que la condició de víctima s'ha invocat de forma indeguda. La denegació o revocació hauran d'estar motivades i podran ser recorregudes segons el que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.»

Disposició final.

La present llei orgànica entrarà en vigor l'endemà de ser publicada en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 27 de juliol de 2011.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO